

Orta məktəbi yarılmış vaxtlarım idi. Utanıb üzə çıxarmadığım beş-altı şeirimlə nəfəs alırdım. Hərdən açıb oxuyur, qəribə bir həzz alır, saralmış vərəqləri gizli xəzinə kimi yenidən hansısa kitabın arasına qoyurdum. Bir dəfə televizorumuzda dərin nəfəs, şələbiğ bir kişi şeir deyirdi. Atam televizorun səsinə artırdı. Anam dördüyağın üstündə yaydığı yuxadan əl çəkib oxlovunu astaca dördüyağın qırağına döyəcəldi ki, sakit olaq. Ailəlikcə hamımız köhnə "əlli iki ekran" televizordakı kişiye qulaq asırıdık. Kişi gah danışır, gah da şeir söyləyirdi. Bayaقدan fətir gözləyən ailə peçin üstündə yanan yuxadan xəbərsiz ekrandan asılmışdı. Kişi elə danışır, elə danışır ki, elə bil bu saat ekranı yarib evimizə girəcəkdı. Atam hərdən uca səslə ekrana "sağ ol" deyib yerini rahatlayır, anam əsgərlikdə olan böyük qardaşıma yalvarıb, ekrandakı kişiye dua ələyirdi. Şələbuğ kişi elə bil bizim ailəni yaxından tanıyır, eşitmək istədiyimiz sözləri deyib dalyca şeir oxuyur, atamın ürəyindən tikan çıxardır.

Həmin gün az qalır dım ki, utandığım şeirlərimdən hansısa birini çıxardıb uca səslə hamıya oxuyum. Ekrandakı kişidən sonra şeirlərimə hörmətim, sevgim daha çoxalmışdı. Özümü böyük şair hesab edirdim. Elə bilirdim ki, dünyada iki şair var, biri ekrandakı kişi, biri də mən. Evdə böyüklərin ona olan diqqətini özümə qarşı sevgi-məhəbbət sanırdım. Bir anlığa özümü onun yerində hiss edib xoşbəxt olur dım. Dəfələrlə yuxuda onun yanında dayanıb televizorda şeir demiş dım. Hələ sevdiyim qızın televizorda məni görəb nə düşünəcəyi haqqında sual dolu xəyallar da qurmuş dım.

İllər sonra başa düş düm ki, şeir nədir, şair kimdir və ilk şeirlərimdən utanmamağı mənə öyrədən, ilk poeziya müəllimim televizordakı kişi - Zəlimxan Yaqubdur. Bəlkə də Zəlimxan Yaqub olmasaydı, onunla görüşmək, o olmaq arzusu içimə olmasaydı universitetə sənət verməzdim. Kənddən ayrılıb şəhərə gəlmək, Zəlimxan Yaqub olmaq, onun kimi televizorda şeir demək arzusu uşaq ürəyimə dolmasaydı bəlkə də tələbə

İlahi eşqin Zəlimxan Yaqubu

adını qazanmaz dım. Universitetə daxil olmağım xəyallarım dım daki şair Zəlimxan obrazının mənə qazandırdığı ikinci uğur idi.

Hər dövr üçün düşünmək olar ki, müəllim tək cə sənə auditoriyada üçbucağın sahe düsturunu izah edən, ya da fizikadan düxətli bərabərsürətli hərəketin mahiyyətini başa salan adam deyil. Boşuna deyilməyib ki, ən böyük müəllim həyatdır. Çünki hər ad dım dıma həyat sənə nə sə öyrədir. Deməli, yaxşı mənada sənə nə sə öyrədən hər kəs sənin müəllimindir. Dünyanın ən məşhur universitetlərdən birində dər s deyə n professorun fikirləri sənə yad ola bilər. Elə bir insan da ola bilər ki, sənə auditoriyada dər s deməz, heç sənənlə kəlmə də kəsməz, ancaq sən onun duruşundan, əl hərəketlərin dən, hardasa elədiyi söhbətlərindən, baxışından, üzündəki sənə doğma olan ifadədən çox şeylər öyrə nıb özünü formalaşdırırsan. Deməli, özünü inkişaf elətdirmək üçün ən çox öyrəndiyin adam sənin ən böyük müəllimindir. Hesab edirəm ki, mənə ilk dəfə şeiriyatı, ədəbiyyatı sevdirən, kimliyindən utanmamağı öyrədən ilk poetik müəllimim

Zəlimxan Yaqubdur.

Uşaqlığımdan bəri hər zaman özümü şeiriyata, ədəbi bilgilərə, ədəbiyyatla bağlı hər şeyə ac hiss etmişəm. Bəlkə də, bu, həm bakalavr, həm də magistr təhsilimin dəqiq elmlər olması ilə bağlı olub. Əgər anam məni şair deyil, heykəltəraş ya da rəssam doğsaydı, bu gün Zəlimxan Yaqubu yox, Leonardo Da Vinçini özümə müəllim bilərdim. Yəni, müəllim-tələbə münasibətlərində, əlaqələrində ruhun, təfəkkürün, düşüncə hədəfinin eyni istiqamətliyi əsas şərt dır. Hesab edirəm ki, Zəlimxan Yaqubun torpaq, təbiət sevgisində, yerlə göy arasında yaratdığı poetik ilmlərində, kökünə bağlılığında mən varam. Ya da, mənim düşüncə, qavrama çevrəmdə Zəlimxan Yaqub zərələri görünür. Belə demək mümkündürsə, biz eynicinsli iki maddənin məhlul vəziyyətindəyək. Təbii ki, kimyəvi cəhətdən Zəlimxan Yaqub nəfəsi, ruhu, dili, düşüncəsi, mövqeyi elə bir maddədir ki, kainatın bütün kimyəvi maddələri ilə eynicinsli məhlul və ya ittifaq halına girməyi bacarır.

Azərbaycan ədəbiyyatının xəritəsini götürümün önünə gətirirəm və İzzəddin Həsə

noğlundan tutmuş Salam Sarvana qədər mübaliğəsiz, tərifsiz, sadə bir müşahidə aparıram. Fikirlərimi belə deyər bilərəm ki, bütün şairləri bulağa bənzətsəm, hamısı mövcuddur. Lakin bəzi bulaqlar gur, bəziləri zəif, bəziləri də su qıtlığı yaşayır. Səməd Vurğun, Zəlimxan Yaqub kimi bir əl barmaqları sayda şairlərimiz isə bulaqlıq anlayışından çıxıblar. Onların ilhamını, nəfəsini coşmuş şələləyə bənzətmək olar. Adı cə, Zəlimxan Yaqubun hansısa tədbirdə çəkilmiş çıxışını izləyəndə adama elə gəlir ki, şair öncədən yazıb əzbərlədiyi mətni oxuyur. Onun əllərində vərəq görməyəndə oxucu diksinir. Elə Zəlimxanın böyüklüyü vərəqsizliyində, əzbərsizliyindədir. Mənə elə gəlir ki, Zəlimxan Yaqubun beyin hüceyrələrinin böyük bir hissəsi sinonim sözlərlə dolmuşdu. Ola bilər ki, Azərbaycan ədəbiyyatında Zəlimxandan çox sinonim söz tapan şairlərimiz olar. Ancaq məsələ burasındadır ki, Zəlimxan sinonim sözü axtarıb tapmırdı, bütün sinonimlər, omonimlər, hətta antonimlər də onun bazasında anadangəlmə mövcud idi.

Naxçıvan Dövlət Universitetinin magistraturasında təhsil alırdım. Naxçıvan ədəbi mühiti ilə hərdən kiçik məclislər təşkil edir, bir-birimizlə fikirlərimizi bölüşür dük. Bir dəfə gənc bir tənqidçi qayıtdı ki, Zəlimxan Yaqubda şair kimi ilahi bir güc, ilahi bir nəfəs, ilahi bir istedad və ilham var idi. Bəs niyə dünyaya çıxa bilmədi? Bu sual məni xeyli düşündür dükü. Zaman keçdikcə belə bir qənaətə gəldim ki, bütün ölkələrdən, şəhərlərdən, kəndlərdən, hətta evlərdən də allaha gedən yol var. Zəlimxan Yaqub öz nəfəsindən, ilhamından yapışıb dünyaya yox, allaha doğru getdi. Onun qədər təbiəti danışdıran şair olmayıb...

Elşad BARAT